

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ-CULTURALĂ

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARAD

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANU

ABONAMENTE:
Centru 1 an . . . lei 300
Centru 6 luni . . . lei 150

In slujba adevăratei Educații naționale

Intr'un alt articol al nostru de azi, semnalăm întrunirea aici a unora din foștii dascăli confesionali, preluați de Statul român la vremea sa. Întâmplarea a făcut, ca tot atunci printr'o frunzărire de ocazie, să dăm de un articol, cuprinzând o problemă de educație națională, de care aflăm cu cale să ne ocupăm, — concomitent, căci așa e mai bine, — la acest loc.

Mai întâi vom reda șirele de mai jos, din revista bisericească „Renașterea” din Craiova, Nr. 4 din a. tr. Revista reproduce și ea (din articolul publicat în „Presa Olteniei”, sub titlul „Glasul neprihănit”) o părere a distinsului pedagog, profesorul *I. Popescu-Teiușanu*, cu privire la importanța corurilor bisericești de copii, pentru educația poporului nostru. Iată, anume, ce celim:

„Intr'o biserică de sat, Biserica satului Șimnic. E duminică. Se oficiază Sf. Liturghie. Binecuvântarea de început a preotului; și de aci, ecteniliilor lui răspunde corul elevilor dela școala primară a satului. Cântă copii dela 8—9 ani în sus. Glasul lor neprihănit se apropie de Dumnezeu. E o atmosferă calmă, plin de evlavie. Trupește ești absent. O comuniune sfântă se săvârșește peste capetele moasire, între altar și corul rânduit în fundul bisericii. Rugăciunile preotului se prelungesc în gura micilor coriști și în brațul ridicat în sus, pentru comenzi ale dirijorului..

„S'a discutat mult despre mijloacele, prin cari am putea atrage în biserică pe credincioși și mai ales prin cari să facem educația religioasă a școlariilor. S'a luat repede seama, că simpla frecventare a locușurilor sfinte de către copilărie și tineret nu aduce decât desinteres și chiar silă.

„Căci liturghia noastră ortodoxă este nu atât lungă, cât plină de semnificații rituale. Ea solicită credinciosului o participare activă la desfășurarea ei. Fără această participare la duhul maiestos al holo-caustului sacru, ce are loc sub bolțile locașului mărit al Domnului, nici-o mișcare nu se petrece în spiritul credinciosului.

„Singura cale aceasta este: să facem pe copii să ia parte activă, alături de preoți, la slujba religioasă. Și lucru acesta l-a făcut de câțiva ani, învățătorul director al școlii din Șimnic, d. I. Dobrinescu.

E o faptă de credincios și de educator priceput.

„Faceți să se audă în biserică glasul neprihănit al copiilor, dacă Dumnezeu v'a înzestrat cu darul a-l lauda și slăvi în cântece...!”

Ceeace ni-se spune aci, despre Oltenia, se pare a fi acolo un caz izolat numai. La noi, în Ardeal, însă — nu ni-se socotească cuvântul ca o laudă, pe care azi nici noi n'o mai trăim pretutindenea — asemenea cazuri, ca cel al învățătorului dela Șimnic, erau o tradiție trăită aievea în toate satele noastre cu școli confesionale, până la statificarea lor.

În acest senz era formată dăscălimea noastră ardeleană, de sate și orașe, cu rezonanțe sufletești, religioase și bisericești, așa de vii încă și azi, ca acelea pe cari le-a scos la iveală, Duminica trecută, întrunirea bătrânilor noștri învățători, confesionali de odinioară. Astăzi la noi în Ardeal, am putea spune, că numai acești dascăli — cari trec, mereu, în statul de penziune, fără să avem cu cine-i înlocui din aceasta latură a apostolatului lor național — mai sunt purtătorii acelei glorioase tradiții de genuin-românească educație națională!

Avem, ce e drept, în Legea și 'n regulamentul Legii învățământului primar și normal anumite dispoziții, fericit stilizate, dar nepuse în practică, prin cari învățătorii sunt îndatorați de a-și duce elevii la sf. biserică și de a forma coruri bisericești cu ei. Adică de a face aceea ce așa ce frumos a reușit să realizeze și învățătorul, cu drept cuvânt laudat, dela Șimnic.

Realitatea, însă, este cu totul alta decât aceea ce se urmărește prin Lege și regulament. La frații de dincolo — așa se vede — dacă un dascăl realizează acest postulat religios național și pedagogic, e „rara avis”; iar la noi, unde avem, astăzi, mulți învățători crescuți în alte școli normale, de o mai redusă inspirație re-

ligioasă, ne aflăm într'un vădit și plin — regres față de trecut.

Acesta e durerosul adevăr! Unul numai, din cele multe; iar cel de al doilea, tot așa de dureros, este: că insistențele noastre, adică ale Bisericii, pentru a se da vigoare dispozițiilor legale și regulamentare în cauză, au rămas infructuoase. Intrucât adecă mulți învățători actuali de pela noi, în lipsă de cunoștințe în cauză, nici nu prea ar putea — măcar dacă ar vrea-o! — să instrueze coruri bisericești. E un mare noroc, însă că, în aceeași vreme, îi mai avem încă, în școală, pe mulți din învățătorii confesionali, formați în acest spirit tradițional, pe care am fi fericiți să-l vedem, și'n alte părți ale Țării, trecut dincolo de bariera îngustă a cazurilor izolate numai!

Și e un mare noroc, mai departe, că că nu suntem singuri când afirmăm acest principiu de educație națională populară. Insuși poporul nostru credincios nu și-a ieșit, încă, de tot din tradiția copiilor de școală, cercelători de biserică și a corurilor școlărești în biserică. Ci din contră, credincioșii noștri stărue și astăzi, insistent, pentru a-și vedea învățătorii, ca odinioară, mai apropiați de biserică, conducându-și regulat școlarii la sfânta biserică și cântând cu ei, acolo.

Și suntem, mulțumiți a ști, și aceea, că unii dintre învățătorii de pe aici — formați în alte părți și după chipul altor școale normale, fără legături strânse cu Biserica și cu pedagogia creștină, determinate uneori chiar de un refractarism antireligios, — se lasă câștigați pentru tradiția locală din Ardeal. O spunem aceasta cu multă bucurie. Dar ni-se pare, că nu e de ajuns ca aceasta problemă vitală de Educație națională să fie încredințată numai unei evoluții la întâmplare.

Iată, în Țara noastră, de un an încoaci, suflă vânturi nouă, în sensul primenirii morale-duhovnicești. Ar trebui, așa dar, ca și menționatele orânduiri legale în cauză să li se deie mai multă vigoare, printr'o punere în lucrare pe toată linia, în întreg cuprinsul Statului Român: să se facă în toată țara ca la Șimnic!

Noua orientare sufletească a Țării a făcut să avem ex. și legea înființării liceelor confesionale, în general, pelângă episcopiiile noastre. S'au încuviințat, de mai înainte și mai recent, ca și câteva Școale normale să steie în raporturi strânse cu Biserica noastră. Dar, până azi, în mare parte, ne găsim tot numai în starea de expectativă, ce trebuie definitiv și larg soluționată. *De ce nu s'ar reorganiza de acord toate Școalele normale pe fondul Pedagogiei creștine și a practicilor religioase?*

Numai atunci se va ajunge, cum a mai fost spre folosul educației naționale-tradiționale românești, ca cele două instituții fundamentale ale Neamului — Școala și Biserica — să fie pătrunse de acelaș ideal: înălțarea sufletească și națională a Neamului, și să activeze, solidar, în masele poporului, pentru realizarea aceluiăș scop.

Formula colaborării acesteia, o știm bine, au trăit-o și frații de peste Carpați, până a nu fi căzut în robia formulelor de import, străine, prin cari li s'au luat Bisericii frașilor liberi școalele, spre a fi date pe mâna masonilor și a altor înstrăinași prin lozinci străine.

Prin urmare, nădăjduim că — sub inspirațiile noi, cari presidează cârmuirea Țării și diriguirea vieții românești spre ostroavele mântuirii sufletești și naționale — precum și la lumina cazurilor ca cel dela Șimnic, care nu se poate crede să fie numai caz izolat — se va putea ajunge la reparația radicală a situației de acum.

Biserica, în prim loc, este datoare să pună stăruinși necurmăte și neprecupețite de nici o frică ori comoditate, în slujba realizării acestui luminos gând, care transpiră cu evidență și din temeinica părere și dorință a dlui profesor și pedagog I. Popescu-Teiușanu: ca glasul neprihănit al copiilor de școală să răsune din nou, *prin toate bisericile românești*, făcând o vie legătură între Dumnezeu din Ceruri și între părinții lor poligniți în înstrăinare de cele duhovnicești.

Dar bine'nțeleș, aceasta izbăvitoare „faptă de credincios și de educator priceput” vor putea să o realizeze numai dascălii inspirați în acest superior înțeleș: cei de acum și, mai ales, cei din viitoarele Școale normale adaptate integral la noul spirit al vremii de reculegerea vieții naționale pe firul conducător al ideii religioase.

Am pus, deci, o chestiune de arzătoare actualitate și necesitate.

Care din foile și revistele bisericești, oficiale și neoficiale, se anunță la cuvânt?

Arhiepiscopul mitrofor Dr. Vasile Gheorghiu

Care preot român ortodox n'ar cunoaște, oare, acest nume; demult înregistrat în cultura teologică, nu numai la noi, ci și în largul literaturii teologice universale?

E vorba de eruditul teolog și profesor dela Facultatea teologică din Cernăuți, unul dintre personajele marcante românești, cinsile cu un loc de mem-

bru de onoare al Academiei Române. (Pentru un erudit de talia părintelui V. Gheorghiu, de sigur, se cuvenea să se găsească și un loc de membru activ în sânul Areopagului culturale românești).

Ceice am avut marea cinste și folos cărțurăsc-teologic de a-i fi fost ucenici la facultatea teologică din Cernăuți, ne reamintim, cu drag și cu venerație, de dascălul nostru, pe care, acum de curând, o legiuire forțată l-a pus în retragere, din motiv de limită de vârstă, deși imensul magazin de cunoștințe teologice, în special biblice, se cerea propovăduit și pe mai departe, de pe catedră, de acela care stăpânea cu desăvârșire disciplinele cărora s'a dedicat o viață întreagă, și mai e încă în depline puteri, sufletești și fizice, pentru propovăduirea academică.

„Revista Teologică“, în numărul de pe Ianuarie, i-a închinat *omului, prof.sorului, eruditului și preotului* deopotrivă, cuvinte de calde aprecieri, înfățișând tot odată seria bogată de lucrări ale părintelui profesor Vasile Gheorghiu

Noi suntem bucuroși, că tinerescul și apreciatul condeiu al redactorului „Rev. Teologice“ ne-a întrecut. Și, deoarece cititorii noștri preoți din eparhie, — poate cei mai mulți, — citesc revista dela Sibiu, nouă ne rămâne, în aceste coloane, numai o simplă înregistrare, că magistrul iubit — a cărui înnoană reușită decorează coloanele „Revistei Teologice“ și ar putea decora și casele preoțești — a fost rupt dela catedra sa.

Poate, tocmai cu vrerea lui Dumnezeu, pentru ca seria de lucrări de până aci — pline de erudiție ziditoare de minți și întăritoare de simțire creștinească — să și-o poată completa și desăvârși.

E tot ceace ucenicii deodinioară îl putem dori din tot sufletul nostru și, încă, mulți ani!

O întrunire de vechi dascăli confesionali.

Intrunirea, de care avem plăcerea să scriem acest articol informaliv, a avut loc, aci în Arad, Dumineca trecută. Pe cât aflăm, ea a fost inițiată de dd. Tr. Givulescu și Petru Costin, și este vrednică să fie înfățișată în coloanele noastre, mai mult decât printr'o „cronică“ fugitivă.

E vorba de întrunirea a vr'o 60 de învățători, cari, pe vremuri, au stat în slujba Neamului, prin școala și cultura ocrotită de Biserica noastră, și se afirmaseră cu multă vrednicie.

Cu prilejul întrunirii lor de acum, întâiul loc de întâlnire al dâșilor a fost catedrala din Arad, unde și-au făcut la vremea sa și exercițiile de colaboratori liturgici ai altarelor noastre.

La catedrală, unde, după dorințelor s'a slugit un parastas pentru odihna sufletelor dascălilor lor de dascălie, își era mai mare dragul să-i vezi, pe toți, înșiruiți — în jurul protopopului slugitor, P. C. Sa Fl Codreanu — și luând parte activă la cântările „parastasului“. Iși retrăiau clipe din vremea tinereții, acoperită acum de păr argințiu, și totuși bucuroși de a se fi regăsit în frățescă dragoste, în Casa lui Dumnezeu.

După slug'rea parastasului, — la care a asistat P. Sf. Sa Păr. episcop Andrei, cu întreg Clerul și mult popor — învățătorii prezenți (între cari și fostul inspector general școlar, d. Iosif Moldovan, precum și

fostul rev'zor școlar d. Lazar Igrășan, acum amândoi în retragere) — s'au retras în sala de ședințe a Consiliului parohial. Obiectul consfătuirii a fost: creierea unui fond pentru ridicarea de monumente sau cel puțin cruci nouă, la mormintele foșilor lor profesori dela Institutul nostru pedagogic teologic de odinioară și de a li se îngriji mormintele ajunse, unele din ele, în afară de grija cuiva.

Cu acest prilej, cei prezenți și-au ales un comitet, în frunte cu: dl. Iosif Moldovan ca președinte, Tr. Givulescu și P. Costin vice președinți, și Teodor Cherechean secretar. Hotărârei pentru creierea fondului în chestiune i s'a dat ființă prin aceea că, pe loc, s'au adunat, prin contribuție personală, minimală de 500 Lei, suma de vr'o 12.000 Lei, rămânând ca, pentru mai departe, fiecare dintre cei întruniți să facă propagandă pentru sporirea acestui fond.

Învățătorii au plecat apoi, corporativ, la Academia teologică, în a cărei grădină este așezat bustul profesorului lor iubit Teodor Ceonța. Acolo, d. Iosif Moldovan i-a evocat memoria și vrednicile, după care apoi pe bust a fost așezată o coroană de flori, ca semn al recunoștinței de obște.

Regretăm, că nu avem seria completă a participanților, cari ar fi meritat să le trecem și aci numele.

Mai ales fiindcă acest gest al dâșilor, binemeritat cătră memoria foșilor lor profesori, își are — cu deosebire în lumea de astăzi întoarsă pe dos sub raport moral și când studenți răătăciți ridică arma împotriva dascălilor lor — și o adâncă și pilduitoare semnificație, Pilda lor ne arată, cum a format Școala normală confesională pe *adevaratul* dascăl al poporului, și cum și fapla cea de azi a acestor dascăli rămâne de pilduire vie și înviorătoare.

Cinste lor!

Pagubă, însă că, pentru a fi cronicar fidel, trebuie să înregistrăm și o prezență nedorită, la aceea întrunire învățătorescă: un fost învățător confesional, care și-a tradat Biserica, câștigând preoția ortodoxă pe cale piezișe, pentru a trece în tabăra adversă, la uniești E „citorul“ vrajbei confesionale dela Pecica

N'avea nici o justificare morală să fie de față la aceasta demnă întrunire, și mai puțin de a călca pragul sfintei Biserici ortodoxe, care l crescuse și pe care a tradat-o. N'avea de ce să fie prezent. Decât poate, numai pentruca să se afirme din nou, prin insolențele sale, la ieșirea dela întrunire ca și pe stradă, când a primit binemeritatele reproșuri, pentru tradarea sa, și pentru atacurile personale la adresa celor ce nu voiau să steie de vorbă cu el.

Necesitatea și însemnătatea disciplinei de cler

De arhimandritul Paladie

Trad. de A. C.

Dacă disciplina e necesară în viața laică, cu atât mai mult viața bisericească nu se poate lipsi de ea. Biserica aici pe pământ este o instituție a lui Dumnezeu, o societate de oameni, uniți prin aceeași dreaptă-credință, prin aceleași Sf. Taine și ierarhie bisericească.

Este posibilă, oare, adevărata unire fără disciplină, adică fără ascultare și ordine? De aceea

Domnul nostru Iisus Hristos, Sfinții Apostoli, Părinții și învățătorii Bisericii, Sinoadele ecumenice și cele locale pretind dela credincioșii unire, ordine, ascultare. Cu un cuvânt, disciplină. Grijă pentru sădirea și dezvoltarea acestei discipline privește în primul rând pe Cler, care, după cuvântul Domnului, trebuie să fie „lumina lumii”, sferic care luminează tuturor, celor ce sunt în casă (Mt. 5, 15).

Dar cum poate preoțimea să pretindă ascultare dela păstorii săi, când ea însăși e străină de disciplină? Când fiecare credincios cu drept cuvânt poate să arunce „Doftore, vindecă-te pe tine însuși!” (Mt. 9, 12).

Disciplina Clerului e necesară încă și pentru aceea, ca să-și poată păstra independența sa față de organizațiile politice; ca Biserica să rămână deasupra preocupărilor și luptelor politice. Căci ele sunt pline de patimi pământești, cari adeseori urmăresc interese contrare celor urmărite de instituția dumnezească cum este Biserica. Dacă Biserica va fi prefăcută în armă de luptă pentru interesele streine de duhul ei, cum și sunt cazuri, — atunci via lui Hristos se răzvinește, via lupii răpitori și fură turma cuvântătoare a lui Hristos.

Clerul nu-i este permis să uite nici pentru o clipă, că Biserica lui Hristos nu este din lumea aceasta. Deci ea nu poate servi nici ca o armă, nici ca o arenă pentru luptele politice, unde se dă întotdeauna frâu liber instinctelor joșnice.

Am putea să ne închipuim viața primilor creștini fără disciplină ideală? Cum ar fi apărut ea atunci?

Datorită ei, aceea viață era scutită de tristul tablou al vieții bisericești din zilele noastre.

Iată viața noastră bisericească așteaptă o astfel de disciplină înaltă, ca pâinea de toate zilele. Această pâine trebuie să o dăm Bisericii noastre, spre întărirea ei și a Clerului.

Toți suntem de acord, că fără disciplină, nu poate exista nici ordine, nici propășire în Biserică; și acest lucru nu poate fi privit cu indiferență. Și cu toate acestea e evident, că nu întreaga Preoțime își dă seama, că *renașterea* unirei în biserică, ascultarea și disciplina, deși nu în întregime, totuși în măsura covârșitoare, *atârnă de ea*. Preoțimea ar trebui să țină seama că, pentru progresul păstorilor, e necesar, ca înainte de a ști să poruncești și să conduci, trebuie să știi să te supui și să ascuți Cuvântul lui Dumnezeu, pe arhipăstorii săi și organele superioare de conducere.

Poate un preot, un păstor să aștepte dela păstorii săi supunere și ascultare, dacă el însuși e neglijent față de Legea lui Dumnezeu? Sau dacă critică și întrează de a împlini ordinele sale superioare?

Un astfel de preot zadarnic va aștepta stimă și respect dela credincioșii săi, dacă ei sunt martori, cum păstorul lor critică dispozițiile mai marilor săi.

Ridicarea disciplinei între preoțime devine tot mai necesară și de dorit în zilele noastre, pentru că dela renașterea acestei discipline atârnă și ridicarea disciplinei în mijlocul poporului.

Fără îndoială, Clerul, din experiența proprie de mai multe ori, s'a convins că lipsa de disciplină în viața parohială și bisericească ușurează pătrunderea ideilor străine de duhul lui Hristos, cari aduc dezordine și anarhie în viața bisericească. Ca să putem păstra și apăra Biserica de acest duh străin, e necesar, ca disciplina să pătrundă în conștiința fiecărui membru al Bisericii, deopotrivă, în conștiința

păstorilor și în a păstoriiilor. Numai disciplina ne va servi ca armă singură și sigură spre acest scop. Fără disciplină, nici într-o organizație nu poate pulsa viața intensă și neturburată. „Toată împărăția ce se împărechiază între sine, nu va sta”. (Mt. 12, 25).

E drept, că puterea iadului nu poate birui Biserica lui Hristos, dar priviți realitatea zilelor noastre și veți vedea, căți dușmani are Biserica, dușmani foarte activi, plini de ură. Dacă păstorul și turma uită cuvintele lui Hristos: „Toți să fim una” și vor păși pe calea desbinării, atunci noi vom îndrepta Biserica spre peire.

Idealul Bisericii și al fiecărei părți a ei, — până la familie — este dragostea reciprocă, un acord intern perfect: „Să fie un suflet și o inimă”, (Fapt. 4,32); „Iubiți unul pe altul; după aceea se va ști că, sunteți ai Mei ucenici, dacă veți avea dragostea între voi” (Ioan 13, 34—36).

Priu călcarea poruncilor lui Dumnezeu de către strămoșii noștri, păcatul a intrat în lume. Aceasta călcare a fost prima neascultare și desbinare.

Și dacă primul păcat prin neascultare a intrat în lume, atunci *restabilirea unirii trebuie să fie făcută prin ascultare, dragoste și încredere către Dumnezeu*. Pentru aceea, a întemeiat Dumnezeu Biserica, pentru că în dragostea reciprocă, în sprijinul neprecupețit, oamenii să găsească mântuire. După cuvântul lui Dumnezeu, viața bisericească se bazează pe duhul unirii, al păcii și al dragostei.

De aceia și raportul membrilor, ei trebuie să fie pătruns de acest duh. Iar disciplina este manifestarea acestei uniri. Cum nici o societate sau organizație nu poate exista fără disciplină, asemenea și Biserica lui Hristos nu-și poate realiza chemarea supranaturală, fără ordine și disciplină între servitorii săi. „Insuș Dumnezeu a pus, în Biserica Sa, un grup deosebit de oameni, care reprezintă ierarhia bisericească și numai pe acești oameni și numai pe ei l-a pus Dumnezeu să administreze mijloacele date Bisericii pentru realizarea scopurilor ei, adică l-a pus să fie învățătorii, slujitorii și conducătorii; dar nu a dat aceasta tuturor credincioșilor, ci le-a poruncit să asculte de păstori” (Dogmatica lui Macarie).

Conferința catihetică din tractul Balinț

De Pr. Gh. Lalchici.

Preoții tractului Balinț au ținut conferința catihetică anuală în ziua de 11 Noembrie a. c.*) în parohia Grani.

Conferința catihetică din acest an, a avut un aspect cu totul deosebit față de ceilalți ani, prin faptul că nu s'a ținut în parohia centrală Balinț, și pentru că la această conferință s'au pus în discuție, afară de lecțiunile practice, și tema catihetică „Manifestări antimoreale și antisociale la copil și combaterea lor”. Este prima temă-studiu din șirul celor ce vor urma, cari pe lângă că vor da auză și imbold preoțimei să muncească și pe teren social, vor scoate la iveală anumite chestiuni de ordin vital pentru neamul nostru.

La ora 10, preoțimea participă în corpore la

*) Din lipsă de spațiu n'am putut publica mai din vreme aceste informații.

slujba „Chemării Duhului Sfânt”, săvârșită de preoții: N. Burdă, Petru Mateș și Gh. Laichici. Răspunsurile au fost date de corul școlar de sub conducerea învă. dir. Ioan Munteanu.

După serviciul divin, preoții trec la școală unde P. C. Sa Păr. Protopop Ioan Trifu, printr'o cuvântare de o nuanță științifică, deschide ședința. „Viața noastră — zice P. C. Sa — e promovată în urma luptei dintre principiul binelui și a răului. Datoria noastră este de a face, să triumfeze binele. Aceasta se poate face numai prin biserica mântuitoare a lui Iisus. În timpurile noastre pline de răutate, Mântuitorul ne cheamă pe toți la luptă contra răului. În aceste momente critice să răspundem și noi ca prorocul Isaia: „Iată, eu sunt, trimite-Mă pe mine”.

După ce se face constituirea biroului conferinței și se cetește apelul nominal Păr. Protopop designează pentru lecțiile practice pe preoții: Marius Țucra din Remetea-Iuncă, la clasa III-a, cu lecțiunea „Avram și Isaac” și preotul Aron Popa din Mănăstur, cu lecțiunea „Botezul Domnului”, la clasa IV-a. Ambele lecțiuni au fost reușite.

După terminarea lecțiilor practice D-na învă. Bejenaru execută cu elevii, corul „Cu noi este Dumnezeu”, iar Dl. învă. dir. Muntean Ion execută corul „Când frumoasa Române”.

Cu citirea *temei catihetice* „Manifestări antimorale și antisociale la copii” sunt designați preoții: Gheorghe Laichici din Bălinț, care a lucrat tema din punct de vedere pedagogico-social; Isidor Socaci din Bara, care a lucrat tema din punct de vedere psihopedagogic, și Petru Mateș din Leucușești, din punct de vedere pastoral-educativ.

Toate trei lucrările, fiind foarte bine reușite, s'a hotărât să fie înalțate la Ven. Consiliu eparhial, pentru decizie. S'au mai discutat apoi probleme de ordin individual și colectiv „din necazurile preoției”, în urma greutăților ce se ivesc în diferite parohii.

De încheiere Păr. protopop invită Preoția să-și facă datoria cu zel și abnegațiune, fără a aștepta răsplata trecătoare. Răsplata noastră trebuie să o căutăm în îndeplinirea datoriei cu conștiința împăcată. Mulțumește apoi învățătorilor din loc, pentru colaborarea armonică de care au dat dovadă, nu numai cu această ocazie, ci oricâteori li-s'a cerut concursul.

Colaborarea armonică dintre preot și învățătorii a lăsat urme adânci în comuna Grunt, care poate servi tuturor, atât preoților cât și învățătorilor drept model.

Misiune religioasă în Chisindia

De Pr. T. Handra.

Duminecă, în 11 Decembrie, credincioșii comunei Chisindia (prot. Buteni) au avut o adevărată bucurie sufletească, prin misiunea religioasă ce s'a aranjat acolo de către preoții din cercul misionar Buteni, în frunte cu P. C. Sa Păr. Stefan R. Lungu protopop.

La vecernia de Sâmbătă ziua premergătoare, preoții din loc au pregătit credincioșii și copiii școlari prin mărturisire. Duminecă Sft. Liturgie este celebrată de preoții: C. T. Lucaci și T. Handra în frunte cu P. C. Sa Ștefan R. Lungu, protopop, la biserica din vale, iar la cea din deal de către preoții: I. Bodea, președintele secției misionii religioase, Păr. Lazar Iojă misionarul tractual și preotul din loc, M. Hihuța.

Au cuvântat: la prileasă P. C. Sa Părintele protopop despre taina Sfintei cuminăcături, pătrunzând adânc în inimile credincioșilor, la biserica din vale; iar Păr. Iulian Bodea la biserica din deal. S'au cuminecat un număr mare de credincioși și școlari. La vecernie toți preoții au servit la biserica din deal, unde Păr. misionar L. Iojă, printr'o cuvântare bine pregătită, a îndemnat credincioșii să-și iubească legea strămoșească, să nu se lase răpuși de fiare sălbatice, cari caută să ademenească credincioșii din calea cea adevărată. Cuvântarea Păr. L. Iojă a fost ascultată cu viu interes de credincioșii prezenți. Au mai vorbit P. C. Sa Păr. protopop, arătând cum biserica apuseană s'a despărțit de cea răsăriteană, adică de cea înfiliată de către Iisus Hristos; cum din sânul bisericii apusene s'au format mai multe credințe și secte greșite, cum sunt: luteranismul, baptismul și altele. P. C. Sa mai arată, cum, în anul 1700, o parte din credincioșii ortodocși români din Ardeal sunt ademniți de promisiunile ungarilor, și formându-se astfel „unitismul” care, după 230 ani și-a înfipt ghilarele și aici, în urma unor neînțelegeri dintre credincioși asupra zidirii bisericii. Acum terminate fiind ambele biserici, arată proverbul românesc: „apa trece, pietrele rămân” și crede că acești venetici, precum au venit, așa se vor și duce, întrucât în Chisindia, avem credincioși cu simțăminte adevărate românești și ortodoxe.

La sfârșit vorbește Păr. Bodea mulțumind credincioșilor pentru interesul viu ce l-au purtat față de această misiune religioasă și-l roagă, să-și iubească bisericile ridicăte cu atâta jertfă.

Nota Redacției.

În lipsă de spațiu, publicăm d'abia acum acest articol informativ. O spunem, pentruca să fie cunoscută bine pricina întâzierii.

Adăogăm ceva și la situația din Chisindia, tulburată de vânătoria clandestini, în slujba desbinării sufletești. Ne bucurăm de cele ce se fac și se nădăjduesc pentru refacerea unității sufletești la Chisindia.

De altfel, noi avem știri și din alte localități, despre năzuința de acest fel de desbinare, nu numai despre cât am scris până aci și ni-e silă să stăm mereu cu mâna pe condeiul polemic, cu de acești oameni, pe cari îi urmărim, înformându-ne mereu, până să vină vremea socotelilor, ca în cazul dela Pecica bunăoară

Cât pentru Chisindia auzim, că gâlcevitorii confesionali în slujba Lugoșului sunt elemente deochiete sub raport politic, ea fiind „gardisti”. E adevărat ori ba? Cine ne-ar putea da niște dovezi?

Pentruca, dupăcum am aflat în vremea când curentul „gardiat” prindea teren în județul nostru, auzisem și din alte părți, că elemente „gardiste” agitău și ideea unității. Credincioșii noștri să fie cu pază bună în aceasta latură a lucrurilor. Iar încolo să-și vadă de suflet și de treburi, lucrând, cinstit și stăruitor, pentru restabilirea unității sufletești a Chisindiei, care s'a putut acum edifica pe deplin: dacă neamului ori străinismului slugește desbinarea dintre ei, cea de până aci și cea din viitor, dacă ar mai rămânea în picioare.

Despre ce să predicăm ?

22 Ianuarie. Dumineca 32 d. Rusaliilor. Lumea adeseori închide ochii față de păcat. Hristos nu. El nu are pentru păcat nici o circumstanță alenuantă. Pentru Iisus, păcatul este păcat și are cea mai mare

repulsiune față de el. (Mat. 5₂₀₋₃₀, Marcu 9₄₅) În clipele grele, de pe muntele Maslinilor — înainte de palima sa — se scârbește și întristează peste măsură, gândindu-se la urâciunea pustirii adusă în lume de păcat. Cu toată ura înversunată pentru păcat, pentru păcătos are milă și dragoste. Aceasta dragoste pentru păcătos și ură pentru păcat l'a dus pe Mântuitorul pe Golgota, zdrobind prin moartea sa, moartea adusă în lume de păcat.

Hristos Domnul nu respinge pe cei ce greșesc, pe cei răi și pe cei căzuți, călă vreme există și vede la dănsii voiașă de îndreptare. (Isaia 42₃). Hristos Mântuitorul este un păstor, în permanentă căutare a oilor celor rătăcite, (Luca 19₆) iar atunci când află o astfel de oile se bucură pentru mântuirea ei. (Luca 15₇₋₉).

Păcătosul numai în apropierea Mântuitorului în raza privirilor lui blânde și pline de bunătate, simte cu adevărat slărea mizerabilă în care l'a adus păcatul. Aci observă că a scăpat în noroi mărgăritarul sufletului, dar tot aci câștigă încrederea, că acest mărgăritar n'a pierdut total valoarea, nu este cu totul pierdut.

Ajuns la această conștiință și dobândind această încredere, păcătosul prinde cu îndrăzneală mâna ce l se întinde, urmărește cu atențiune privirea ce-l încurajează (Luca 19₆) și gustă cu bucurie dulceața iertării acordată de Dumnezeu (Ioan 8₁₁). Așa a iubit și iubeste și azi Mântuitorul pe cei păcătoși, atrăgându-i și primindu-i la pieptul său în care svâcnește o inimă plină de cea mai mare grijă părintească.

Cunoscând acest lucru — dacă am păcătuț — depărtându-ne dela voia și poruncile lui Dumnezeu, să nu desnădăjdum, ci în deplina cunoștință a stării noastre, să facem un sincer „mea culpa“ (Luca 19₈) și să îngăduim Mântuitorului, care neconștient ne caută, să ne și afle.

„Fiul omului a venit să caute și să mântuiască pe cei pierduți“. (Luca 19₁₀).

Cronică

„Pomul de Crăciun“ este obiectul unui articol de largă informație, publicat în revista „Cronica Romanului“, Nr. pentru Decembrie a tr. Autorul, preotul N. T. Cernea, pornește dela afirmația, că obiceiul „pomului de Crăciun“ dacă nu e românesc, nu e nici propriu zis germanic, cum se prelinde în deobște, fiind el cunoscut și la Ruși; și, tot atunci, el nu se remarcă în mitologii Germanilor vechi. Autorul crede a-i afla originile în vechiul păgânism, de unde l-am fi primit și noi. Obiceiul acesta să fi fost primit de germani, dela Galo-romani. Până la Români, acest obicei — care și are frumusețile sale, dar nu și justificarea tradițională — a ajuns d'abia în timpul mai nou, de vr'o două sute de ani. N'am avea, așa dar, de ce să se legăm prea tare de el — din motive tradiționale, a căror legătură organică lipsește.

Alte 280 birturi, dupăcum cetim în gazete, a suprimat înalta Stăpânire, acum decurând, numai în București. Lucru vrednic de laudă că ne trezim și revenim la datoria de a stărpi localurile de acest fel, cari sug și spurcă țara și poporul nostru. Ne vine bine la îndemână să cităm, în resumat — ceeace se spu-

ne în poezie, de poetul bănățean, G. B., în rev. „Învățătorul bănățean“ (pag. 300 din a tr.): Înțadar vorbim de carte, înțadar slujba preoțească și cultul eroilor, ca și căminul cultural, inaugurat la sate: călă vreme 'n satele noastre sunt mai multe crășme decât școli! „Ba, mai stă la ușa crășmei și-o tablă — tricolor, să se vadă și mai bine otrăvitul de isvor!“

Într'adevăr, mulți ne-am scârbit și ne scârbitim de vederea tricolorului național, afișat la ușa birturilor! Noi ne-am obișnuit altminteră să privim tricolorul. Nu s'ar afla, oare, cineva să inițieze o acțiune pentru a scăpa tricolorul nostru, de a mai decora ușile birturilor?!

„Justiniana Prima“ — cetatea marelui împărat Justinian și loc de reședință ecleziastică veche — pare că a fost găsită și desgropată de profesorul universitar jugoslav Vladimir P. Petrovici, pe locul numit sârbește Tarcingrad, în apropiere de târgurile Lescovi și Lebanova. Pentru desgroparea cetății se lucrează de trei ani. S'a dat, între altele, de o mare construcție bisericăască, una din cele mai mari din prima epocă a Creștinismului. Vestita catedrală „St. Sofia“ din Constantinopol nu e decât cu șapte metri mai lungă decât aceasta în gazeta „România“ (5 Ianuarie) se găsesc informații mai pe larg în cauză. Bine înțeles, starea lucrurilor se va destuși mai bine, când vom cunoaște mai deaproape rezultatele constatate de profesorul jugoslav. Și până atunci, rămâne importantă împrejurarea, că cetatea și biserica din Justiniana-Prima au fost situate în Dacia-Aureliană, deci lângă Dacia noastră.

Reviste

Caius Pascu: *Brazde Bândărene*. Arhive culturale, istorice, literare și artistice. Anul I No. 1—2 Timișoara. Nov.—Dec. 1838. Are 16 pagini. Prețul 8 Lei. Apare lunar. Abonament anual 100 Lei. Redacția și Administrația: Caius Pascu, preot, Topolovățul-mic, jud. Timiș-Torontal.

Înregistrăm apariția acestei reviste. Caracterul local, bănățenesc, al ei, ca și programa ce și-o fixează larg — cultură, istorie, literatură și artă bănățeană — obligă în primul loc Banatul să-i deie contribuția de tot felul: în coloane și în abonamente. Fi-rește, inițialul, fiind un preot, tinăr și însuflețit pentru cauză, merită tot sprijinul, și din alte părți. Să nădăjdum că-l va și avea. Ii facem bune urări.

Bibliografii

Biblioteca Amvonului: Seria III. No. 1 redactată de Icon stavrofor Zaharie Moga, consilier eparhial și referent bis, cu colaborarea preoșilor din eparhia Oradea: *Cuvântări bisericești*.

Aceasta colecție de predici avea, până acum, seria I: Cuvântări pentru Dumineci; seria II: pentru sărbători; iar seria de acum, a III a, cuprinde Cuvântări pentru diferite ocazii din viața preotului. Seria aceasta o deschide P. C. Sa Părintele iconom-slavrofor, profesor în retragere, Moise Popo-

vici din Beluș — cunoscut și până aci cetitorilor noștri, din mai multe mențiuni — cu 13 cuvântări, pe cari le finuse în Beluș (1911—1919). — Volumul e de 81 pagini. Prețul ?

Le recomandăm cetitorilor noștri.

Petre Filimon : *Protestantismul și Românii din Ardeal. Combaterea unei teorii unierte.* Arad. 1938. Tiparul tipografiei diecezane. Arad 62 pagini. Prețul 40 Lei. Autorul combate „teoria unietă”, că protestantismul derutase cu desăvârșire Ortodoxia românească și că, fără de falala poligonală dela 1698—1700, Calvinismul unguresc ar fi strivit Românismul ardelean. În asemenea împrejurări, unaștia ardeleană se prelinde a fi fost factor salvator național. E teoria susținută cu multă exagerare și de canonicul I. Georgescu dela Oradea, într'o publicație apuseană, „Dictionnaire de Théologie catholique”. Autorul nostru își ia sarcina unei combateri, adunând multe informații bune în cauză, dând — deși începător — lămuriri îndestulătoare asupra problemei. Sunt supărătoare însă greșelile de tipar cari, pe viitor, desigur vor fi evitate cu îngrijire. Cu toate acestea, ostănelile adăogate unei bune alegeri, de problemă și de argumentație, sunt semne de bine pentru activitatea din viitor a autorului. Recomandăm lucrarea, care merită să fie cunoscută în cercuri largi printre noi. Se poate procura dela librăria diecezană.

Informațiuni

Biserica din Glogovaș, în urma cererii P. C. Preot Constantin Dure, fost administrator parohial în această parohie, a primit ca dar, din partea Prea Veneratului Consiliu Central Bisericesc, mineele de pe lunile Decembrie și Ianuarie, pe cari nu le avea până acum. Din partea vrednicilor învățători, dl *Efrem Brindea* și dna *Marloara Brindea* din Pesac, biserica din Glogovaș a primit, suma de 1000 (Una mie) Lei, ca ajutor la procurarea unui ornat preoțesc negru. Dar după cum aflăm numiți donatori, foști învățători confesionali, trăitori în atmosfera bisericii, au făcut mai înainte vreme și alte daruri frumoase, pe unde au servit (în Cenadul-unguresc) și mai ales la Pesac.

Dumnezeu să le răsplătească după inima lor creștinească.

O greșală de tipar s'a strecurat în articolul de Crăciun al Părintelui P. Bogdan: „Corpul lui Hristos...”, în pag 442, col. 2 rândul 14 din sus, unde este a se citi: „...David, urmăriit de ura lui Saul”.

Dela Sângeorz-Băi am primit și dacia acum putem publica următoarele:

În săptămâna premergătoare Crăciunului, am trăit clipe de adevărată reculegere sufletească, produsă de C. S. Părintele N. Codreanu din dieceza Aradului, care deși ca suferind a fost aici, a ținut de cuviință să dea mângâiere sufletească bolnavilor, prin exortare și spovedanie celor suferinzi. În Dumineca premergătoare Nașterii Domnului, a celebrat o pioasă liturghie, în cadrul căreia s'au înălțat rugăciuni, pentru fericirii în Domnul, Episcopii Nicolae Ivan, al Clujului și R. Clorogariu al Orăzii, iar prin o predică de înaltă concepție religioasă, a cucerit sufletele tuturor. La priceasna cântată de enoriașii Anuța Mulu, a urmat actul pios al Sfintei Impărtășiri. Îi mulțumim Părintelui Codreanu, pe aceasta cale, în numele bolnavilor in-

ternași în sanatoriul Dr. Ciuta, pentru dragostea creștinească și îngrijirile duhovnicești, manifestate față de ei. Sângeorz-Băi, Județul Năsăud, la 22 Dec. 1938.

Direcțiunea Sanatorului Dr. Ciuta

Poșta redacției

Dlul T. A. M. : Articolul „Viața spirituală în parohie”, bine intenționat, dar scris mai mult în sens abstract, nădăjduim, îl vei putea reface potrivit scopului după experiențele ce vei fi făcut în practica pastorației. Iscușința condeiului, prin exercițiul, va sporii, iar prin cunoașterea lucrurilor pe teren, îți vei adăoga experiența, așa de necesară și ea și la scris. Dorim că acest răspuns să-l înțelegi, nu ca refuz, ci ca încurajare.

Pr. N. T. : Articolul trimis, fiind publicat de mai înainte în alt organ de publicitate, nu l-am putut încadra. De altfel, de Străjerie fiind vorba, vom primi bucurios comunicări scurte: despre fapte mai de seamă, sau despre indicații de orientare în cauză pentru preoții din eparhie.

Pr. Gh. L. : Cazul de deces, de care ni ai scris mai deaproape, fusese înregistrat în prealabil, în acest organ. Nu putem reveni, din lipsă de spațiu. Răspundem aci pentru a evita eventualele tâlcuiri și presupuneri fără temei.

Nr. 20 | 1939.

Comunicat

În urma adresei Consiliului Central Bisericesc Nr. 13871 | 1938 aducem la cunoștință că I. P. S. Patriarh Miron a dat binecuvântarea ca *medalia comemorativă*, bătută cu prilejul împlinirii a 70 ani de vârstă de către I. P. S. Sa, să poată fi procurată de toți preoții, garoaflele și credincioșii cari doresc să o albă.

În acest scop cererile vor fi adresate direct Monetăriei Naționale, Str. Fabrica de chibrituri Nr. 30, București, însoțite de sumele respective, precum urmează:

Medalia de argint masiv lei 450 bucata.

Medalia de bronz lei 150 bucata.

La comenzi dela 500—2000 bucăți se face o reducere de 10% dela 2000—4000 o reducere de 15%, iar peste 4000 o reducere de 20%.

Arad, la 3 Ianuarie 1939.

Consiliul eparhial

Nr. 170/1939.

Comunicat

Camera agricolă a Județului Arad cu adresa Nr. 49/1939 ne comunică că în cursul acestei ierni va aranja *cursuri agricole* în diferite comune din județ. Poftim cu insistență pe C. preoți din comunele, unde se vor aranja asemenea cursuri, să dea tot sprijinul lor moral pentru reușita acestora.

Arad, la 10 Ianuarie 1939.

Consiliul eparhial

Publicație de licitație

Se publică licitație pentru construirea iconostasului (tâmplărie și sculptură) la biserica din Andrei Șaguna pe ziua de 29 Ian. 1939 ora 4 d. m.

Desemnul se poate vedea la Oficiul parohial respectiv.

Nr. 149/1939.

Inscrierea preoților în Frontul Renașterii Naționale

Constituția cea nouă nu lipsește pe preoți de exercitarea drepturilor cetățenești.

Frontul Renașterii Naționale a luat ființă cu scopul de a înmănușia într-o singură organizație politică pe toți fiii țării. Preoțimea, în primul rând, este datoră a da pildă de solidaritate cetățenească.

De aceea îndemnăm preoțimea să se înscrie în Frontul Renașterii Naționale sfătuind și pe credincioșii să procedeze la fel.

Arad, în 9 Ianuarie 1939.

† Andrei
Episcop

No. 10458/938.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de Capelan protopopesc în Arad, devenit vacant prin promovarea preotului Viorel Mihașiu de paroh, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Veniturile sunt: salariul dela Stat, sesia preoțească, locuință, sau chirie bugetară, 1/3 parte din stolele protopopului, birul în suma de 600 Lei anual.

Alesul va servi și va îndeplini în biserică și în parohie funcțiile încredințate de protopop. Va catehiza la școlile primare la care va fi repartizat. Va plăti impozitele după beneficiile sale.

Reflecții își vor adresa cererile către Consiliul parohial din Arad, le vor ajusta cu actele necesare, dovedind că au calificăție pentru parohii urbane.

Cererile se vor înainta Sfântei Episcopii a Aradului. Pentru prezentare în sfânta biserică, spre a se face cunoscuți enoriașilor, reflecții se vor anunța protopopului.

Consiliul Parohial din Arad

3—3

Concurs

În conformitate cu ord. Ven. Consiliu eparhial Nr. 5382/1938 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile pentru ocuparea parohiei I. din Săvârșin, devenită vacantă prin trecerea în statul de pensie a preotului Iosif Ognean.

Venitele acestei parohii sunt:

1. 16 jugh. cad. teren arabil în pusta Utvinș.

2. 3 jugh. pământ, parte arabil, parte fânș în țarină.

3. 32 jugh. pășune și pădure.

4. Birul legal.

5. Stolele legale.

6. 16 voturi urbariale după pământul parohial.

7. Locuință în casa parohială situată în filia Vinești.

Indatoririle preotului sunt:

1. Să catehizeze elevii școlilor primare din localitate.

2. Să achite toate impozitele către stat și comună după beneficiul parohial.

Parohia este de clasa I-a. Celce reflectează la acest post vor trebui să obțină învolrea prealabilă a P. S. Sale Păr. Episcop Andrei pentru a putea recurge la această parohie, conf. comunicatului Nr. 2334/1938, publicat în nr. 14 al organului „Biserica și Școala”.

Cererile de concurs ajustate cu documentele de calificăție și adresate consiliului parohial din Săvârșin, se vor trimite în termenul legal Ven. Consiliu eparhial.

Recurenții, cu aprobarea protopopului tractual, se vor prezenta în Sf. Biserică din Săvârșin spre a se face cunoscuți credincioșilor.

Din ședința consiliului parohial din Săvârșin, ținută la 1 Iunie 1938.

ss. Iosif Ognean

ss. Petru Eleneșiu

președinte.

notar.

În înțelegere cu Procopiu Givulescu protopresbiter.

3—3

Concurs

În conformitate cu rezoluțiunea Venerabilului Consiliu Eparhial ort. român Nr. 9444—1938 pentru îndeplinirea parohiei Hodoș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele împreună cu această parohie sunt:

1. Sesiunea parohială de 32 jugere.

2. Stolele legale.

3. Intregirea salariului dela stat.

4. Locuință în edificiul primăriei.

5. Birul legal ce se ia în concurs din oficiu.

Parohia e de cl. II-a și dela recurenți se cere asemenea calificăție.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul său și va catehiza la școala primară fără altă remunerație.

Recurenții conf. comunicatului Nr. 2334—938 din „Biserica și Școala” Nr. 14 a. c. vor cere aprobarea prealabilă a P. S. Părintelui Episcop eparhial Andrei pentru a putea candida, iar cererea de concurs, cu toate actele, o vor înainta Consiliului Eparhial Arad și vor cere aprobarea protopopului domiciliat în Recaș pentru a se putea prezenta în Sf. Biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

Hodoș, din ședința Cons. par. dela 4 Decembrie 1938,

ss. Romul Popovici

ss. Florea R. Stancliu

preot-președinte

not. cons. par.

În înțelegere cu: ss. Iosif Goanță protopop, Recaș.

3—3